

Magie en Rituelen met kruiden

IJzerhard

Verbena officinalis

Met zo'n voorname naam zijn de verwachtingen hoog. Zelfs Plinius was ietwat teleurgesteld bij het aangezicht van ijzerhard, en beschreef haar als "onooglijk". Maar schijn bedriegt. Aan dit stakerige kruid werden de meest wonderbaarlijkste krachten toegeschreven. In bijna alle oude religieuze culturen nam zij een voorname plaats in.

*"A wreath of vervain heralds wear
amongst our garlands named,
Being sent that weighty news to bear
Of peace or war proclaimed."*

(Een krans van ijzerkruid die herauten dragen
genoemd op onze vaandels,
zenden dat nieuws, zwaar om te dragen,
dat vrede of oorlog aangekondigd)

Michael Drayton (1563-1631)

"Ik neem u, edele Verbena, in name des Vaders, des Zoons, des Heilige Geestes, en bij de tweeënveertig namen van de Almachtige God, bij de vier Engelen: Michaël, Gabriël, Raphaël en Anthoniël, en bij de vier evangelisten"

Namen

Familie

IJzerhardfamilie – Verbenaceae

Geschiedenis

De Verbena officinalis heeft geen geur en smaakt bitter. De Verbena odorata groeit vooral in het zuiden van Europa. Deze variant geurt heerlijk, de smaak is aanzienlijk beter, maar is minder geneeskrachtig. De gekweekte versies (hybride) zijn voor magisch of phytotherapeutisch gebruik niet geschikt.

De botanici van de 16de eeuw verklaarde de naam ijzerhard uit het feit dat ijzer door het sap van dit kruid bijzonder goed gehard werd. Het Engelse Vervain is afgeleid van het Keltische "fer" (afdrijven) en "faen" (steen) omdat het kruid gruis uit de urinewegen zou spoelen.

Voor de Druïden was zij één van de zeven heilige kruiden. (De andere waren maretak, bilzekruid, klaver, wolfsklauw, pulsatilla en sleutelbloem) Zij oogstten dit kruid alleen met de heilige sikkels, net zoals maretak. De juiste oogsttijd was als er geen zon of maan aan de hemel stond en de ster Sirius rijzende was. Honing werd geofferd op de plek van de oogst. Het kruid werd gedompeld in het water waarin werd geschouwd. Tijdens rituele ceremonies werd dit water gesprengd over de aanwezigen en geïnitieerde droegen kransen van ijzerhard op het hoofd. Barden kroonden zich met de plant om inspiratie te krijgen.

De Druïden beweerden dat wie het kruid verzameld, ervoor moesten zorgen dat het nooit door zon of maan beschenen was en bij de opkomst van de hondsster (sirius) geoogst. Er diende wel eerst ook een zoenoffer gegeven te worden en een cirkel om de plant gemaakt voordat ze hem uit mochten graven (met rechterhand) Gezalfd met de ijzerhard kon die persoon alles bereiken wat hij/zij wilde. Thee van ijzerhard wordt gebruikt om een ruimte vrij te maken van allerlei 'rommel' Sprenkel de (afgekoelde) thee in de ruimte en brand hierna Salie om de rest uit te roken. Ze kan ingezet worden tijdens divinatie, seksuele magie en rituelen voor schoonheid, bescherming en reiniging

IJzerhard was ook **èn** van de **midzomerplanten** waarvan men veronderstelde dat ze over magische krachten beschikten, als ze op de vooravond of de dag van de zomerzonnnewende werden geplukt.

De Duitse benamingen 'Opferkraut' en 'Altarkraut' geven nog iets weer van het belang dat de Germanen aan het kruid hechtten. De naam 'Dinskruid' verwijst naar 'Diu', de Germaanse oorlogsgod, en naar het feit dat het kruid een rol speelde als heilig offerkruid bij oorlogs- en vredesbeslissingen.

De Romeinen gaven ijzerhard de naam Herba Sancta (heilig kruid). Koeriers te paard droegen het kruid ter bescherming tegen de vijand. Verdragen werden beklopt met een bosje ijzerhard om het meer gezag te verlenen. Met een stoffer gemaakt van dit kruid werd het altaar van Jupiter schoongeveegd om ongeluk af te weren.

Ook in Griekenland gold het als een gelukskruid. Bosjes ijzerhard werden aan deurposten en in de stallen gehangen ter bescherming. Ze schreven de plant onder andere het vermogen om vijanden te verzoenen toe. In Egypte zei men dat het kruid ontsproten was uit de tranen van Isis, die hilde om haar vermoorde echtgenoot.

Tijdens de middeleeuwen bleef dit kruid erg in trek. Met het verse sap op je huid zou je onweerstaanbaar zijn voor het andere geslacht. Bruiden plukten ijzerhard voor een gelukkig huwelijk. Ook ging men er van uit dat wie zich insmeerde met het sap van de plant in staat was om in de toekomst te zien, om wensen te vervullen, vijanden tot vrienden te maken en dat men beschermd was tegen ziekte en betovering. Ook astraal reizen was dan mogelijk. IJzerhard vormde waarschijnlijk om deze reden ook één van de bestanddelen van heksenzalven (vliegzalven).

Met wat kruid in je schoen zou je niet moe worden of de verkeerde weg inslaan. Paarden liepen sneller en giftige slangen zouden niet bijten. Kinderen kregen een amulet met ijzerhard voor een "wakkere geest en goede inborst". Het kruid werd ingezet bij koorts, mazelen, slangenbeten, pokken en de pest.

De heksen droegen het als kousenband naar de sabbat. Het wordt vaak genoemd als ingrediënt van heksenzalf en voor het "brouwen" van het weer. Wat werkt voor de heks werkt ook voor ons, moeten ze gedacht hebben want het was een populair kruid om te beschermen tegen hekserij, geesten en demonen.

Magie & Rituelen

- Geslacht: Vrouwelijk
- Planeet: Venus
- Element: Aarde
- Goden/Godinnen: Kerridwen, Mars, Venus, Aradia, Isis, Jupiter, Thor, Juno
- Krachten: Liefde, Bescherming, Zuivering, Vrede, Geld, Jeugd, Kuisheid, Slaap, Genezen

Magische eigenschappen:

Een kroon van IJzerhard op het hoofd beschermt de magiër terwijl deze geesten oproept. Ieder deel van de plant kan worden gebruikt ter bescherming. Het is een spiritueel kruid dat gaten in de aura van de mens kan helen en werkt inspirerend bij artistiek werk.

Bij de Romeinen werd IJzerhard bosjes gebruikt om tempels en huizen te reinigen en vrij van ongeluk te houden. Van ijzerhard wordt gezegd dat het de mensen verbindt met de goden en valt onder de invloed van Venus en het element aarde.

Als je de handen wast met een aftreksel van ijzerhard kun je liefde overbrengen aan dat wat je aanraakt. Gesprenkeld over je gezelschap maakt de sfeer blijmoedig. Het gedroogde kruid gestrooid rond het huis brengt vrede en rust, als men het in de tuin strooit zullen alle planten het uitstekend doen. Om voor lange tijd kuis te blijven, vergaar dan ijzerhard voordat de Zon rijst op de eerste dag van de nieuwe maan, pers het sap eruit en drink het op, dit zorgt ervoor dat je alle zin in seks verliest voor de komende 7 jaar. Als IJzerhard gedragen wordt zal het eeuwige jeugd brengen en boven het hoofdeinde van het bed gehangen zal het je beschermen tegen enge dromen

Om aan te sterken na een ziekte bind je de wortel van ijzerhard aan een witte draad. Draag het om je nek totdat je volledig hersteld bent. Om angsten te beteugelen steek je dagelijks een kaars aan welke omringt is met ijzerhard. Spreek hardop tegen de goden en godinnen en vraag om de verlossing van je angsten. Doe dit zolang dit nodig is. Voor het behoud van schoonheid en jeugdigheid ga je met volle maan naar buiten. Vul je kelk met water, ijzerhard en zout. Dompel gefossiliseerd hout in de vloeistof en haal het door de vlam van de kaars. Raak met de steen je voeten, handen, schouders en hoofd aan terwijl je om schoonheid en jeugdigheid vraagt. Herhaal dit 7 maal. Het verse sap op het lijf gesmeerd helpt je de toekomst te voorspellen en vervult je wensen.

Brand ijzerhard als wierook ter bescherming.

Recepten bij kwalen

Let op! Vermijdt IJzerhard gedurende de eerste maanden van de zwangerschap!

Goede combinaties

Bij de behandeling van depressies gaat het goed samen met Glidkruid, Valeriaan, Haver en de Orchidee Vrouwenschoentje. Bij een beginnende verkoudheid samen met Duizendblad.

IJzerhardwijn bij anemie

- 100 gr IJzerhardwortel en enkele Sinaasappelschillen 24 uur laten masseren in een liter goede rode wijn
- Filtreren.
- Deze wijn wordt bij kleine glaasjes tegelijk gedronken voor de maaltijden.

Kompres bij artritis, reuma, ischias en zenuwzwakte

- een handvol vers IJzerhardbladeren en - bloemen aan de kook brengen in wat azijn
- Wanneer de azijn helemaal is verdampt de plantendelen op een doek uitspreiden en
- dit kompres warm aanbrengen op de plaats van de aandoening.

Aftreksel bij leverkwalen, keelinfecties en nierstenen

- 100 gr IJzerhardbloemen, -bladeren en -wortels een half uur laten koken in een liter water
- Zeven
- Hiervan drie kleine kopjes per dag drinken
- Bij keelpijn met dit aftreksel gorgelen.

Kompres bij spit

- een eiwit stijfkloppen
- mengen met een lepel roggemeel en
- dit mengsel au-bain-marie verwarmen
- Een handvol verbrijzeld IJzerhardblad toevoegen en het kompres warm aanbrengen op de plaats van de aandoening.

Dit is een middel voor koppige, eigengereide mensen die denken dat ze altijd gelijk hebben. Zij zijn vaak ongevoelig. Dit middel brengt hun wil in balans met verdraagzaamheid en begrip.

- Verbenabloem
- 50 ml cognac
- Bronwater
- schone bruinglazen 1 dl fles
- Giet bronwater in een schone glazen kom en laat de bloemen, in direct zonlicht, 3 uur op het water drijven.
- Giet 50 ml in de fles, voeg de cognac toe, etiketteer en dateer.

Bloesemremedie

Vervain

Positieve transformerende kwaliteit: het vermogen te zijn; gematigdheid in denken en doen; gemakkelijk kunnen ontspannen; het kunnen overeenstemmen van de persoonlijke wil met het universele.

Onevenwichtigheid: tegen overenthousiasme wat tot uitersten leidt, het te fanatiek zijn, en het te veel belasten van de wil; op de toppen van de zenuwen leven; overinspanning; altijd onder druk staan; de ware gelovige, die anderen tracht te overtuigen of zijn ideeën wil opdringen.

Vrouwenmantel

Alchemilla vulgaris

Het enorm attractieve kruid Alchemilla Mollis –Vrouwenmantel- wordt in de huidige tuinen als bodembedekker en borderplant veel gebruikt. Vaak weet men niet dat deze plant magische en helende eigenschappen bevat. Ze spreekt menig mensen aan door haar vrolijke geelgroene kleur en de manier waarop dauw- en regendruppels op de bladeren blijven liggen.

's Morgens vroeg als er dauw hangt, of na een flinke regenbui, liggen de druppels als kristallen parels op de bladeren. Maar die druppels zijn niet enkel dauw of regen. Ze zijn een uiting van een fenomeen dat bij heel veel planten voorkomt – namelijk dat overtollig water onder de vorm van druppeltjes wordt afgescheiden – maar zelden doen planten het op de oogstrelende wijze als de vrouwenmantel.

Alchemisten geloofden vroeger dat deze druppels materie in goud kon veranderen.

Magie & Rituelen

Bij de Germanen was de Vrouwenmantel gewijd aan Freya, de godin van de vruchtbaarheid. Na de kerstening van Europa werd de plant gewijd aan de Heilige Maagd Maria. In de Middeleeuwen was Vrouwenmantel bekend als geneesmiddel, maar ook door het gebruik van het kruid door de alchemisten. Zij noemden de druppels die in de morgen op de plant liggen 'hemelwater' en brachten de Vrouwenmantel sterk in verband met de Maan; de dauw werd ook bij volle maan verzameld, op een maandagmorgen, zo vroeg mogelijk, zodat er zo weinig mogelijk licht op was gevallen, het werd onmiddellijk in donkere flessen gebotteld en op een donkere plaats verzameld. De plant zelf werd ook geoogst en dan bij voorkeur tussen 12.00 en 01.00 's nachts, met zilveren messen (het metaal van de Maan). In IJsland werd de plant vroeger als heilig gezien. Gedurende de hele vijftiende en zestiende eeuw heeft de plant de reputatie gehad dat zij de maagdelijke staat van vrouwen herstelde (nu heeft de Vrouwenmantel een grote samentrekkende kracht, maar dit gaat toch te ver), en door ouderdom en kinderen verslaptte borsten weer in volle glorie te herstellen. Culpeper schreef het kruid voor bij allerlei infecties en voor het stoppen van bloedingen en braken, en voor vrouwen met grote borsten, zodat ze wat minder snel zouden groeien. Ook hielp het kruid volgens Culpeper met de conceptie, de vrouw zou dan in een zitbad met Vrouwenmantel moeten gaan zitten. Vanwege de werking op met name de vrouwelijke geslachtsorganen werd de Vrouwenmantel in vroeger eeuwen, vooral in Engeland, 'beste vriend voor de vrouw' genoemd.

Leonhart Fuchs en Dodoens beschrijven dat vrouwen en jonge meisjes steviger borsten kregen door er bladeren van vrouwenmantel op te leggen. Ook Mattioli schrijft in één van zijn kruidenboeken:

Indien vrouwen met het kookwater van dit kruid hun heimelijkheid wassen, trekt deze samen, alsof ze jonge maagden waren. Zulk water met een linnen doekje op de borsten gelegd, laat ze niet groter groeien.

Element Water:

Water is het element van reiniging. Maar ook van het onderbewuste, liefde, dromen en emoties. Want onze emoties stromen en veranderen als het ware net als dit element. Water magie bestaat uit: plezier, vriendschap, huwelijk, vruchtbaarheid, blijdschap, helen, slaap, dromen, psychische kunsten en reiniging. Dingen in water gooien om zo de opgebouwde energie sluiten vaak een water-spell of ritueel af. Water is vrouwelijk, blauw, het Westen, de herfst en als magisch voorwerp de ketel/kelk. En de sterrenbeelden: kreeft, schorpioen en vissen.

Alchemilla wordt sterk beïnvloed door de planeet Venus.

Als dauwdruppels zich op het blad van vrouwenmantel verzamelen, heeft dit iets mysterieus. Vrouwen zouden hun jeugd behouden als ze zich ermee wassen, maar uiteraard alleen als ze het vocht in hun eentje naakt verzamelden bij volle maan.

Er wordt gezegd dat de magische eigenschap van het element water en het geslacht van de vrouwelijke. Astrologisch wordt gezegd te worden gebruikt in de liefde spreuken en sachets.

Men gebruikt vrouwenmantel in liefdesbezwingingen en in sachets voor dit doel.

Godinnen: Freya, Maagd Maria

Typologie:

De plant is geschikt voor de vrouw van het zachte Venustype, lief, zacht, meegaand en altijd vriendelijk, met te weinig ik-kracht en slecht voor zichzelf opkomend. Vrouwenmantel helpt de ware aard naar boven brengen en geeft meer assertiviteit en daadkracht. Anderzijds is het ook een goed kruid voor de stoere Marsvrouw, die te veel wil en te weinig ruimte geeft aan haar emoties, Vrouwenmantel helpt deze hardheid verzachten.

Recepten bij Kwalen

Tinctuur

30g bloesems of wortel van vrouwenmantel en gedurende drie weken laten trekken in 25 cl jenever (of andere zuivere drank van ca. 40°). Elke dag goed schudden en na drie weken heb je een prima medicijn tegen vrouwenkwaaltjes.

Neem driemaal/dag twintig druppels in een glas water of één koffielepel.

Thee:

- 2 eetlepels kruiden op een halve liter kokend water, 10 minuten laten trekken en zeven, dagelijks 3 kopjes drinken, begin 1 week voor de menstruatie, helpt tegen menstruatiespijn.

- In thee voor jonge meisjes met buikpijn rond de menstruatie kun je Vrouwenmantel, duizendblad, witte dovenetel en kamille of Sint Janskruid gebruiken.

- Migraine thee: Meng twee theelepels gedroogd vrouwenmantelblad met 1 theelepel gedroogde muntbladeren. Giet kokend water over het mengsel, laat ongeveer 10 minuten trekken en zeef de thee. Drink de thee bij opkomende migraine.

- Vrouwendrank: Meng 1 theelepel gedroogde vrouwenmantelblad met 1 theelepel gedroogde goudbloemblaadjes en één eetlepel zilverschoon. Breng het kruidenmengsel met 1/4 liter melk aan de kook, laat 5 minuten trekken en zeef de melk. Breng op smaak met honing en kaneel. Helpt tegen menstruatiespijn.

- Bij keelpijn gorgelen.

Vocht van de afgekookte wortel en bladeren kan als tonicum gedronken worden. Dit vocht schijnt een te sterke menstruatieafscheiding te remmen.

De smaak is enigszins bitter en samentrekkend.

Compres:

Neem een aantal verse bladeren van de Vrouwenmantel en doe ze in een schone doek. Verwarm het geheel ongeveer twee minuten met een hete strijkbout en leg dit op de wond. Na tien minuten weer een nieuwe omslag er op doen.

Als **wassing**: wassen met een aftreksel van de plant brengt beterschap bij verzwakte spieren en ledematen.

Vrouwenmantel werkt spierversterkend.

De bladeren in warm water geweekt en dan op het gezicht gelegd, helpen tegen rimpels in het gezicht. Heeft een samentrekkende werking op de huid en beschermt nieuw gevormde elastine.

Sap:

Het vers geperste zure sap is een goede adstringerende huidlotion voor een onzuivere en vette huid. Werkt ook goed bij zonnebrand. Het werkt bloedstelpend op open wonden.

Stoombad:

2 handenvol verse of 3 eetlepels gedroogde kruiden op 1 liter kokend water, 15 minuten stomen.

Zitbad:

Breng 4 eetlepels gedroogd vrouwenmantelblad met 1 liter water aan de kook. Laat 10 minuten trekken en zeef het water. Giet het extract bij het badwater en baad daarin tien minuten. Helpt tegen witte vloed.

Culinair:

De verse jonge blaadjes kunnen door de salade gesnipperd worden. Of als spinazie gestoofd worden.

Een stuk klaargemaakte vis geserveerd op een blad vrouwenmantel is eens wat anders. Vroeger werd het jonge blad van vrouwenmantel verwerkt in yoghurt.

Andere toepassingen:

In de diergeneeskunde wordt het gebruikt bij diarree.

Er kan ook een groene verfstof worden gewonnen uit het blad.

Salie

Salvia officinalis

De Latijnse werkwoordsvorm voor Salie is "salvare" en vertaald is dat genezen, helen of zelfs redden; Salie betekent: "heil of redding". Eeuwenlang werd Salie als een wonderplant beschouwd. Van origine was Salie terug te vinden rond de Middellandse Zee bij de Grieken en de Romeinen.

Verder in de tijd, spreken we hier van de 17de en 18de eeuw, was Salie een uitstekend ruilmiddel bij onze Nederlandse burenen, in het verre Oosten ruilden ze de Salieblaadjes voor theeblaadjes.

Salie is veelzijdig, want ook in de keuken is dit een gegeerd kruid. Vette gerechten, vooral vlees- en visgerechten, worden beter verteerbaar, echter wel met zo weinig mogelijk andere kruiden gecombineerd om de eigen smaak volledig tot zijn recht te laten komen. De Romeinen brachten er reeds hun kazen mee op smaak.

Geschiedenis

Salie is van oudsher geprezen als versterkend middel. Door regelmatig Salie gebruik zou men langer leven.

De kruidkundige Gerard schreef in 1597: "Salie is bij uitstek goed voor hoofd en hersenen, het maakt de zintuigen en het geheugen kwieker, versterkt de zenuwen, herstelt de gezondheid van lammen en geneest trillende ledematen".

God Jupiter

Voor de Romeinen was Salie een Heilige plant, die zij dan ook "herba sacra" noemden. Men kon Salie niet plukken voordat men zich volgens bepaalde regels gewassen en gereinigd had, gekleed was in een witte tuniek, op blote voeten rondliep en nadat men een offer had gebracht. Het kruid was gewijd aan Jupiter de Romeinse Oppergod. In de iconografie was Salie het zinnebeeld van gezondheid, omdat de plant als een versterkend middel werd gebruikt. De Romeinse instructies geboden dat enkel alleen bronzen of zilveren gereedschap mocht

gebruikt worden, wat een verstandige maatregel is omdat ijzerzouten onverenigbaar zijn met Salie.

Op Kreta, waar het kruid volop groeide, bestond de traditie om salie te plukken op de eerste of tweede dag van mei, voor zonsopgang. Artsen in de oudheid prezen de genezende en sterkende eigenschappen van salie, zowel voor het lichaam als voor de geest. Zowel de Romeinen als de Egyptenaren beschouwden salie als een krachtig middel om de vruchtbaarheid te bevorderen. Kinderloze koppeltjes die een zwangerschap wensten, kregen het advies vier dagen niet samen te slapen en dagelijks saliesap te drinken – wanneer ze er daarna weer zouden vrijen, was conceptie zowat verzekerd! (Dit lijkt merkwaardig als je bedenkt dat tegenwoordig bekend is dat de etherische olie van Salie een emmenagoog is, dwz kan de menstruatie, en derhalve ook een miskraam, opwekken, doch in lagere dosering kan de

oestrogene activiteit van het kruid een onregelmatige cyclus normaliseren – zie toch ook bij bijwerkingen en contra-indicaties!).

In de Middeleeuwen

Salieblaadjes werden vaak gebruikt als liefdesorakel. Als een jonge vrouw om middernacht aan de vooravond van Samhain (Halloween in de Christelijke traditie), 31 oktober, de tuin inging en negen salieblaadjes plukte zonder de tak te breken op het moment dat de klok twaalf uur sloeg, zou ze het gezicht van haar toekomstige echtgenoot zien – of een doods-kist als ze nooit zou trouwen.

Griekse monnik met Salie

In de middeleeuwen werd ze door kloosterorden over de rest van Europa verspreid en vond je haar in elke kruidentuin. Men geloofde dat de plant gezegend was door de Maagd Maria en kreeg ze de bijnaam *Officinalis Christi*. Omdat men het kruid levensreddende eigenschappen toedichtte, werd het soms *Salvia salvatrix* genoemd, wat wil zeggen “salie de redder”

Men gebruikte de plant als geneeskruid voor ontstoken wonden, bij pest en tegen vrouwenkwalen. Hierop doelde Hondius toen hij dichtte

“Salie water t’aller tijen
Doet met Pappels haer verblijen”

Het was een plant die door haar bloemen, haar geur en haar bitterzoete smaak snel opviel, en daardoor ook snel als geneeskruid onder de aandacht kwam. Uit de Salermitaanse school is het gezegde bewaard gebleven: “Hoe kan de mensch sterven, die sali in zijn tuin kweekt?” De geneeskrachtige kruidenwijnen van monniken bevatten dikwijls salie, maar ook aan wijnen die uitsluitend als genotmiddel werden gedronken werd regelmatig salie toegevoegd. Die zelfgemaakte wijnen waren immers vaak vrij zuur, en de kruiden moesten dat goed maken.

Een oud drinkliedje zegt;

“Er setzt das Gleslein für seinen Mund, Krauseminte,
er trank es auss biss auf den Grund, Salveie, Poleie,
die Blümlein an der Heiden, Krauseminte!”

In oude kruidenboeken wordt salie vaak beschreven als een geestelijke stimulator. Zo schreef John Gerard bv: ‘Salie is bijzonder goed voor het hoofd en de hersenen, het verlevendigt de zintuigen en het geheugen.’

Salie heeft een krachtige werking op de vrouwelijke geslachtorganen, en was dan één van de enkelvoudige remedies die vroedvrouwen (‘vroede’, i.e. ‘wijze’ vrouwen, van wie er zoveel op de brandstapel eindigden tijdens de heksenjachten van de middeleeuwen tot de zeventiende eeuw) gebruikten bij uitblijvende menstruatie of te gering bloedverlies, of om de cyclus te normaliseren voorafgaand aan de menopauze.

Teelt Salie

Ooit bestond er een merkwaardig bijgeloof dat salie het alleen goed deed in de tuinen van wijzen en daar waar de vrouw de broek droeg. Hiervan getuigt de spreuk: “Als de saliestruik goed gedijt, Is de meester geen meester en weet hij ‘t’”.

Vreemd genoeg zag men in de gezondheid van een salieplant ook een weerspiegeling van het zakelijk succes van de heer des huizes. Een voorspoedig groeiende plant betekende bloeiende zaken, een verdorde plant wees op financiële

problemen. Waarschijnlijk afkomstig van de tijd dat Salie in China, waar de plant niet van oorsprong voorkwam, zo werd zeer gewaardeerd dat Hollandse kooplieden drie kisten met Chinese thee kregen voor één kist Salie.

Halverwege de twintigste eeuw schreef M.C. Blöte-Obbes in 'De Geurende Kruidhof' het volgende over Salie:

Als reukplant was zij (de salie) allen kwaden geesten onaangenaam. Het was een "weldoende" plant en toch ook een plant die door magiërs bij al hun tooverijen gebruikt werd. Padden huizen gaarne onder de salie; padden zijn heksendieren, dus deugde er iets niet aan de salie. In ieder geval werd zij door den adem van die dieren giftig. Om dit te ondervangen plantte men een ruit (*Ruta graveolens*) bij de salie. Die verjoeg dan al het ongedierte dat daar woonde.

Saliemelk

De magiërs gebruikten die salieplanten, waar de padden wel onder woonden, en plukten ze dan nog van den 23en tot den 29en dag der maand, waarna ze onder tarwe of gerst bewaard werden. Daarna deed men er de wonderlijkste dingen mee; zoo kwam er, wanneer de plant vier weken onder mest gelegen had, een witte merel uit, met den staart van een slang. Deed men de plant eerst in een flesch en liet men ze zoo onder de mest rotten, dan kwamen er wormen uit, verbrandde men deze wormen dan hoorde men donderslagen. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de salie een der beroemde toverplanten van Albertus Magnus was. In het aan hem toegeschreven boek vertelt hij, dat wanneer men de verrotte stengels van salie in een beek of bron wierp, deze dan uitdroogde. Wie salie met bijvoet in zijn schoenen droeg werd nooit moe (dit recept is al van Plinius). Cagliostro gebruikte het om zijn vleesconsommé te kruiden bij zijn verjongingskuur. Ook bij ont-toveringen werd het gebruikt; dan moest men een lamsbout eten, toebereid met salie en ijzerkruid."

Nog niet zo heel lang geleden was saliemelk een heel bekende drank die in Veenendaal op lampegetersavond gedronken werd. Op lampegetersavond werden voor het eerst na de zomerperiode de straatlantaarns weer aangestoken. Dit volksfeest ging gepaard met een feest van lichtjes in pompoenen en het zingen van liederen. Aan het einde van de avond kreeg ieder een beker warme saliemelk en kon heerlijk slapen.

Symbolisch gebruik

Culpeper associeert Salie met de planeet Jupiter. Inderdaad was Salie al in de Romeinse tijd aan de god Jupiter toegewijd. Je kan vervolgens zowel vanuit Jupiter als vanuit de kleur paars een verband leggen naar 'donderdag' (Jeudi) en donderdag-magie, en dus salie gebruiken in rituelen betreffende gezondheid (een overigens zeer vanzelfsprekende associatie vanuit de wetenschappelijke naam van Salie), maar ook geluk, rijkdom, succes in zaken en in juridische aangelegenheden...

Ann Moura beschrijft salie als een van de kruiden die met Samhain als geurkruid kunnen verbrand worden.

Hoewel de 'Heilige Salie' die door de Noord-Amerikaanse inheemse bevolking als zuiverend rookkruid (smudging herb) wordt gebruikt, in feite geen salie is, maar een alsemsoort, worden in navolging van deze (dus niet correcte) benaming, ook de Europese saliesoorten wel als zuiverend rookkruid verbrand.

- Geslacht: Mannelijk
- Planeet: Jupiter
- Element: Lucht
- Krachten: Onsterfelijkheid, Een Lang Leven, Wijsheid Bescherming, Wensen

Gebruik Samhain

Salie wordt al eeuwenlang gebruikt om een lang leven te bewerkstelligen, zelfs onsterfelijkheid zou tot de mogelijkheden behoren. Dit wordt gedaan door de plant elke dag te eten, of tenminste in mei (zie Engelse gezegde). Salie wordt ook gedragen om wijsheid te vergaren en de blaadjes worden gebruikt in talloze genezings- en geldbezwingingen. Om het Boze Oog uit de weg te gaan kan men een kleine hoorn bij zich dragen gevuld met Salie. Er bestaan wat curieuze tuintips met betrekking tot Salie, zo zou het ongeluk brengen zelf Salie in de tuin planten, dit zou men moeten overlaten aan een vreemde, een andere tip is dat Salie altijd met andere planten moet staan, anders zou dit ongeluk brengen. Overigens houden padden ook van Salie Als je een wens wilt laten uitkomen, schrijf deze dan op een Salieblaadje, verstop dit onder je kussen. Slaap er drie nachten op, als je droomt van het verlangde zal dit je toekomen, gebeurt dit niet, begraaft dan het blaadje in de tuin, zodat je geen kwaad kan gebeuren. In de bloementaal betekent Salie achting en huishoudelijke diensten.

Valse Salie *Teucrium scordium* - Valse salie

Valse salie heeft eigenlijk weinig met salie te maken, is zelfs geen lid van het geslacht *Salvia*, maar het is wel een lipbloemige, en de bladeren ervan lijken als twee druppels water op die van bijvoorbeeld de Veldsalie (*Salvia pratensis*), de Bossalie (*Salvia nemorosa*) of op een verkleinde versie van de Scharlei (*Salvia sclarea*).

Eigenlijk is het plantje familie van de Gamander (*Teucrium chaemadrys*), een struikachtig plantje dat in België en Nederland vrij zeldzaam is geworden. Valse salie is, zoals veel andere lipbloemigen, een plant met een aangenaam aroma, hoewel het niet erg uitgesproken is.

Over geneeskrachtige eigenschappen van Valse salie is weinig geweten. Regelmatig wordt het – allicht naar analogie – gebruikt voor dezelfde indicaties als Salie.

Plants for a Future schrijft over de plant: Het kruid is alteratief, astringerend, carminatief, diaforetisch, diuretisch, emmenagoog, tonisch en wondhelend. Het wordt geoogst in juli en kan gedroogd worden voor later gebruik. Het kruid wordt vaak gebruikt in de volksgeneeskundige praktijk bij de behandeling van huidandoeningen, bloedziekten, koortstoestanden en verkoudheden. Het is een goed eetlustopwekkend kruid, en net zo bruikbaar als gentiaanwortel als tonicum.’

Diezelfde bron geeft aan, dat de smaak van Valse salie die van Hop benaderd, en dat de plant daarom in sommige streken door lokale brouwers wordt gebruikt als vervanging voor Hop. Het kruid zou het bier trouwens sneller klaren dan Hop, maar wel nadrukkelijker invloed hebben op de kleur van het bier.

Een paar bronnen geven nog aan, dat *Teucrium scorodania* in de homeopathie wel wordt toegepast bij tuberculose.

Recepten bij kwalen

Sigaretten bij astma

- een handvol gedroogd Salieblad fijnmaken
- hiervan sigaretten rollen
- die bij een astma-aanval kunnen worden gerookt.

Wijn bij een verwonding

- 100 gr Salieblad een minuut laten koken in een halve liter goede, witte wijn
- Dan een half uur filtreren
- Met deze wijn worden wonden uitgewassen, dit bevordert de wondheling.

Decoet bij infecties in de mond

- 50 gr Salie een half uur koken in een liter water
- Zeven
- van dit aftreksel 4 kopjes verdeeld over de dag drinken
- ondertussen met hetzelfde decoet de mond spoelen.

Expectorante honing voor de bronchiën

- 50 gr verpoederd Salieblad mengen met 80 gr honing
- een kleine lepel 's ochtends en 's avonds.

Decoet bij kinkhoest

- om de drie uur
- een kopje van een decoet van 40 gr vers Salieblad en 20 gr Aardappelblad, een minuut gekookt in een liter water
- hieraan nog 100 gr honing toevoegen.

Thee bij een nerveuze depressie

- voor het slapen gaan wordt het drinken van een thee aanbevolen van een vingergreep Salieblad en een vingergreep Kamillebloemen op een kopje kokend water
- evt. zoeten met honing.

Rustgevend bad

Buitenbad

- 30 gr Salieblad, 25 gr Rozemarijn, 25 gr Lavendelbloemen, 20 gr Munt en 50 gr Tijm enkele minuten laten koken in 5 liter water
- Laten afkoelen en lauw zeven, waarbij de plantendelen worden uitgeknepen
- De vloeistof toevoegen aan het badwater
- Neem je dit vlak voor het slapen gaan, voeg er dan geen Rozemarijn aan toe.

Decoet voor een hardnekkige hoest

- 40 gr vers Salieblad en 20 gr Kamillebloemen en 100 gr honing een kwartier laten koken in een liter water
- drie maal daags.

Riekende adem

- kauw een blaadje Salie.

Appelazijn met Salie voor donker haar

- doe een handvol van het verse of 25 gr van het gedroogde kruid in een halve liter water en breng dit aan de kook, zachtjes 10 minuten laten koken
- zeven en doe er dan een even grote hoeveelheid Appelazijn bij
- Laat dit mengsel afkoelen
- na het wassen van het haar inmasseren
- voor zacht en glanzend haar.

Hier volgen enkele toepassingen van de etherische olie van Salie.

Bij aften, ontstekingen in de mond, gevoelig tandvlees

Meng 5 tot 10 druppels Salie in een glas water en gorgel hiermee 2 tot 3 keer per dag.

Bij zweetvoeten

10 druppels Salie en 10 druppels Cypres mengen met 20 ml basis olie en hiermee de voeten dagelijks inwrijven.

Bij slecht helende wonden

Meng 3 druppels Salie en 3 druppels Tijm in een eetlepel St. Janskruid olie.
Smeer dit mengsel 2 keer per dag op de wonden.

Bij huidaandoeningen, zweetjes, eczeem

20 druppels Salie mengen in een glas gekookt, afgekoeld water.
Hiermee 1 tot 2 keer per dag de huid afspoelen of deppen.

Bij insectenbeten

2 druppels Salie op een vochtig watje. Hiermee deppen of het watje op de beet/ steek leggen.

Bij griep, verkoudheid

20 druppels Salie, 20 druppels Rozemarijn en 20 druppels Eucalyptus mengen.

Van dit mengsel enige druppels op een tissue of zakdoek doen en dit diep inhaleren. Dagelijks naar behoefte.

Brandnetel & Vrouwenmantel

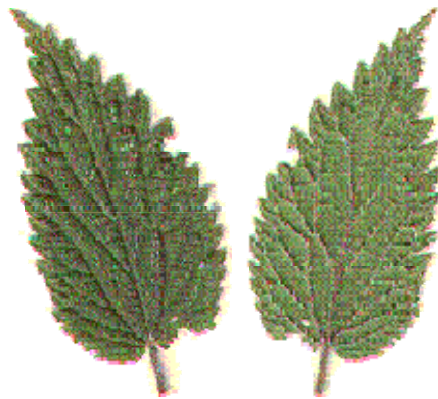
De plant heeft uitsluitend stamper- of meeldraadbloemen (dioica = tweehuizig). De bloeit van juni tot oktober met in trossen hangende bloemen.

De grote brandnetel heeft een vierkante, borstelige stengel, die 2 meter hoog kan worden.

De plant is algemeen voorkomend en is te vinden naast wegen, bosranden en verwaarloosde tuinen. De plant gedijt vrijwel overal maar heeft een voorkeur voor een goed bemeste bodem zoals bij composthopen of aan de rand van een akker.

Brandnetel heeft groene, sterk zaagvormig bladeren met een donzige onderkant.

Het belangrijkste kenmerk van de brandnetel is dat hij bedekt is met brandharen. Dit zijn fijne holle haartjes, die een brandend gevoel geven wanneer de breekbare punt afbreekt. De haren bevatten mierenzuur en andere stoffen die blaren, branderige plekken en jeuk op de huid veroorzaken.

De geschiedenis

De naam *Urtica dioica* komt van het Latijnse *uro* of "ik brand", wat verwijst naar het prikkende karakter van de plant, en *dioica* of 2 huizen, wat verwijst naar de scheiding van de mannelijke en vrouwelijke planten. De Nederlandse naam is afkomstig uit het Angelsaksisch en afgeleid van het woord *noedl* of naald.

Romeinse soldaten zouden de soort *Urtica pilulifera* mee naar het noorden hebben genomen.

De engelse benaming voor deze soort is ook is *Roman nettle*. Ze gebruikten het tegen de kou.

Hiervoor stampten ze de plant fijn in olie en wreven zich ermee in. De plant komt nog altijd voor bij Romeinse ruïnes in Noord-Europa.

De plant werd voor veel doeleinden gebruikt, zo gebruikte men de stugge vezels om stoffen van te weven. Dit werd door Hans Christian Andersen vereeuwigd in het sprookje van de prinses en de 11 zwanen: de mantels die zij voor hen moesten maken voor zonsopgang maakte ze van brandnetels. De plant werd ook gebruikt bij de productie van papier. In 1835 ontdekte de kruidkundige Vogel, na een bezoek aan de indianen, dat brandnetel zijn patiënten genas van scheurbuik.

Vrouwenmantel

Alchemilla vulgaris L. (Rosaceae)

Medisch gebruikte delen: het kruid zonder wortels.

Botanie en plantbeschrijving:

De stamplant is een overblijvend kruid van ongeveer 30 cm hoog. Er is een horizontale wortelstok waaruit een rozet ontspringt van grote, handvormige bladeren; vijflobbig, maar ook wel tot elflobbig. Ook volwassen bladeren blijven toch altijd iets gevouwen. De omtrek van een blad is cirkelrond tot niervormig. Vaak zijn ze behaard, maar ook soms kaal. De bladrand is gezaagd. De bloemen vormen eindingse bijschermen. De bloemkleur is geelgroenachtig.

Voorkomen:

In ons land op grasrijke, beschaduwde plekken. In kreupelhout, lichte bossen en op weilanden op kalkrijke grond: ook in de duinen.

Werkzame stoffen:

Looistoffen, bitterstoffen en wat etherische olie.

Genezende werking en gebruik:

Er zijn **theemengsels** waarvan dit kruid een van de samenstellende onderdelen vormt.

Deze **theemengsels** worden gebruikt tegen stofwisselingsstoringen en vrouwenklachten.

De werkzame stoffen van dit kruid zijn nog weinig onderzocht en wetenschappelijk bewijs voor de genezende werking is niet geleverd.

Vrouwenmantel als huismiddeltje:

In tegenstelling met de mening in de geneeskunde heeft de volksgeneeskunst de vrouwenmantel hoog genoteerd, vooral de thee.

Men gebruikt het middel inwendig tegen klachten tijdens de **overgangsjaren**, **tegen sterke menstruele bloedingen**; tegen maag- en darmklachten en soms ook tegen hoest.

Vrouwenmantel wordt ook vaak toegepast bij bloedreinigende kuren, waarbij wat jonge meisjes betreft het verwijderen van huidverontreinigingen voorop staat.

Deze thee gebruikt men uitwendig ook voor wassingen en spoelingen van de schede tegen witte vloed (Fluor albus).

Ook wast men er etterende wonden mee, ontstoken ogen en natte eczemen.

Bij **ontstoken slijmvliezen van de mond** kan men ermee spoelen en bij **keelpijn** gebruikt men de thee als gorgelmiddel.

Bijwerkingen: Deze zijn niet te vrezen.

Vrouwenmantel helpt bij de onderstaande kwalen:

- Menstruatie overvloedige (zie ook Mixtuur Menstruatiepijn & Klachten)
(Duizendblad helpt ook bij overvloedige menstruatie)
- Overgang en overgangsjaren (zie ook Mixtuur tegen Overgangsklachten)
- Fluor albus witte vloed (Duizendblad helpt ook bij Fluor albus bij jonge meisjes)

- Keelpijn (zie ook Mixtuur voor Keelpijn & Gorgelen)
(Kamille, Heemst, Salie, Toverhazelaar, Mariadistel, Pepermunt, Venkel helpen ook)
- Keelontsteking en bijholteontsteking (zie ook Mixtuur voor Keelontsteking)
(zie ook natuurlijke pijnstillers)

- Huid verontreinigingen (Klimop, Vrouwenmantel helpt ook bij huidverontreinigingen) (Bij jonge meisjes is Vrouwenmantel aanbevolen) (Brandnetel en Heemst helpen tegen acne, jeugdpuistjes, mee-eters, puisten en huidontstekingen) (probeer ook eens Jojoba) (Kalmoeswortelthee is een wasmiddel tegen huiduitslag)
- Cysten (Goudsbloem (Calendula), Duizendblad helpen ook bij cystes)

Extra aanverwante kruiden:

- Valeriaan en Ijzerhard helpen bij buikpijn, buikkrimp, maagpijn, maagklachten
- Duizendblad helpt bij Fluor albus jonge meisjes

Vrouwenmantel had de reputatie dat het de maagdelijkheid van vrouwen herstelde en door ouderdom en kinderen verslachte borsten weer in volle glorie te herstellen. Verder wordt vrouwenmantel gebruikt in verschillende liefdes bezweringen.
